

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 29 жовтня 2024 р. № 1234

ПОРЯДОК
речового, медичного, психологічного та соціального
забезпечення військовослужбовців з урахуванням
потреб жінок і чоловіків

1. Цей Порядок визначає засади та гарантії речового, медичного, психологічного та соціального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, Служби зовнішньої розвідки, розвідувального органу Міноборони, Держспецзв'язку (далі — сили безпеки та сили оборони) з урахуванням потреб жінок і чоловіків.

2. Забороняється будь-яка дискримінація військовослужбовців, зокрема порушення принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, пряме або непряме обмеження прав військовослужбовців залежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного, соціального та іноземного походження, віку, стану здоров'я, інвалідності, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД, сімейного та майнового стану, сімейних обов'язків, місця проживання, членства у громадському об'єднанні, звернення або наміру звернення до суду чи інших органів за захистом своїх прав або надання підтримки іншим військовослужбовцям у захисті їх прав, повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України “Про запобігання корупції”, а також сприяння особі у здійсненні такого повідомлення, за мовними ознаками тощо.

3. Забороняється дискримінація під час прийняття на військову службу та її проходження (в тому числі під час укладання контракту, просування та переміщення по службі, планування військової кар'єри, направлення на навчання, підвищення кваліфікації, підбору кандидатів до складу національного контингенту тощо).

4. Під час розроблення і затвердження бюджетних програм сил безпеки та сил оборони рекомендується застосування гендерно орієнтованого підходу відповідно до Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі, затверджених наказом Мініфіну від 2 січня 2019 р. № 1.

5. Для повного та всебічного врахування потреб жінок і чоловіків в силах безпеки та силах оборони забезпечується:

1) утворення та функціонування системи уповноважених підрозділів або посадових осіб (у межах штатної чисельності відповідних військових формувань та органів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії дискримінації та насильству за ознакою статі, сексуальним домаганням, правопорушенням проти статевої свободи та статевої недоторканності;

2) збір гендерно сегрегованих статистичних даних та забезпечення збору статистичних даних з розподілом за статтю, віком, строком несення служби (за показниками щодо обіймання керівних/начальницьких, офіцерських посад, наявності статусу учасника бойових дій тощо);

3) розроблення та проведення на базі навчально-наукових центрів сектору безпеки і оборони навчань та підвищення кваліфікації персоналу з питань формування гендерної компетентності відповідно до стандартів НАТО;

4) вироблення та функціонування дієвого механізму протидії сексуальним домаганням, насильству за ознакою статі для військовослужбовців, в тому числі з використанням можливостей цивільної системи протидії сексуальним домаганням, насильству за ознакою статі;

5) створення та поліпшення інфраструктурних об'єктів та матеріально-технічного забезпечення (у тому числі у вищих військових навчальних закладах), інклюзивності, архітектурної доступності таких об'єктів.

6. Речове забезпечення військовослужбовців здійснюється з урахуванням потреб жінок і чоловіків згідно із встановленими нормами забезпечення речовим майном та в установленому порядку, що визначаються відповідними центральними органами виконавчої влади, що мають у своєму підпорядкуванні військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, Головою СБУ, начальником Управління державної охорони, Головою Служби зовнішньої розвідки, Адміністрацією Держспецзв'язку.

7. У силах безпеки та силах оборони організовується забезпечення військовослужбовців-жінок засобами особистої гігієни, форменим одягом / одностроєм, спорядженням, засобами індивідуального захисту відповідно до антропометричних даних та фізіологічних особливостей згідно із встановленими нормами забезпечення сил безпеки та сил оборони. Грошова компенсація вартості за неотримане речове майно здійснюється у порядку, встановленому законодавством.

8. З метою здійснення контролю за станом здоров'я, в тому числі з урахуванням фізіології жінок і чоловіків, військовослужбовці один раз на рік проходять медичне обстеження. До проведення медичного обстеження військовослужбовців залучаються лікарі-спеціалісти із військово-медичних закладів.

9. У закладах охорони здоров'я сил безпеки та сил оборони забезпечується надання спеціалізованої медичної допомоги, включаючи гінекологічне, мамологічне обстеження та лікування для військовослужбовців-жінок, а також мамологічне і урологічне обстеження та лікування для військовослужбовців-чоловіків. За відсутності за місцем проходження військової служби або за місцем проживання військовослужбовців військово-медичних закладів чи відповідних відділень або спеціального медичного обладнання, а також у невідкладних випадках медична допомога надається державними або комунальними закладами охорони здоров'я відповідно до законодавства.

10. Психологічним забезпеченням вважається цілеспрямована діяльність органів військового управління, командувачів, командирів (начальників), службових осіб структур морально-психологічного забезпечення та інших суб'єктів забезпечення з метою психологічного відбору, формування, підтримання і відновлення в особового складу військ (сил) психологічної готовності до виконання завдань, емоційно-вольової стійкості до негативних психологічних чинників у будь-яких умовах обстановки, зниження психогенних втрат та збереження психічного здоров'я військовослужбовців.

11. Методики та форми психологічних досліджень, психодіагностичний інструментарій та його програмне забезпечення впроваджуються уповноваженими підрозділами з психологічного забезпечення Міноборони, розвідувального органу Міноборони, МВС, СБУ (за згодою), Служби зовнішньої розвідки (за згодою), Управління державної охорони (за згодою), Держспецзв'язку після їх відповідної адаптації науково-дослідними установами, що перебувають у їх підпорядкуванні (у сфері управління) або залучені до виконання відповідних робіт.

Психодіагностичний інструментарій в обов'язковому порядку враховує вікові, гендерні, мовні особливості респондентів, які насамперед спрямовані на комфортне сприйняття ними інформації та добровільну участь в дослідженнях.

12. Керівники, командири (начальники) військових частин, організацій (установ, органів, підрозділів тощо) та навчальних закладів складових сил безпеки та сил оборони (далі — військові частини та підрозділи) забезпечують:

1) залучення психологів до проведення заходів психологічного забезпечення з військовослужбовцями, вжиття необхідних заходів до

виконання отриманих від психологів рекомендацій, усунення виявлених проблем і недоліків в організації діяльності очолюваних військових частин та підрозділів;

2) створення належних умов для виконання відповідними підрозділами психологічного забезпечення покладених на них завдань;

3) невідкладне (протягом години) інформування підпорядкованих керівників відповідних підрозділів психологічного забезпечення про факти істотних труднощів адаптації або проявів дезадаптації, деструктивної, залежної поведінки у військовослужбовців, висловлювання ними намірів вчинити самогубство або спроби самогубства;

4) здійснення заходів щодо превенції, профілактики, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, сексуальним домаганням та заходів щодо реагування на факти такого насильства (домагань) із забезпеченням конфіденційності стосовно постраждалого військовослужбовця;

5) звільнення військовослужбовця з місць несвободи, полону або заручників, повернення з інтернування в нейтральних державах;

6) здійснення заходів щодо превенції, профілактики, запобігання отриманню військовослужбовцем поранення (контузії, травми, каліцтва), а також його загибелі, зникнення безвісти;

7) взаємодію з іншими надавачами психологічної підтримки, зокрема надавачами соціальних послуг;

8) взаємодію із членами сімей військовослужбовців.

13. Заходи контролю (моніторингу) бойового (службового) стресу, психологічної підтримки та допомоги військовослужбовцям, які зазнали впливу стрес-факторів в екстремальних (бойових) умовах, постраждали від сексуальних домагань, надаються в безпечному місці із забезпеченням створення умов ізоляції від надлишкової уваги оточуючих, із дотриманням гендерних особливостей, у тому числі із забезпеченням створення умов щодо однієї статі надавача послуг та отримувача (за запитом останнього). Опитування потерпілих здійснюється після вжиття заходів психологічної допомоги та за позитивними рекомендаціями психологів або в їх присутності.

14. Психологи військових частин та підрозділів, які надають послуги психологічної допомоги дітям, сім'ям військовослужбовців або отримувачам жіночої статі, в тому числі вагітним, отримувачам чоловічої статі, допускаються до практичної роботи після завершення відповідного навчання, підготовки у форматі післядипломної освіти, сертифікованих курсів професійних асоціацій. У разі відсутності відповідних компетенцій у психологів військових частин та підрозділів отримувачі послуг спрямовуються до відповідних психологів (за згодою).

15. Психологи військових частин та підрозділів, які надають послуги в системі реінтеграційних заходів із звільненими з умов ізоляції (полону, оточення, заручників) військовослужбовцями, допускаються до практичної роботи після успішної підготовки з питань реінтеграції та проходження курсів виживання в екстремальних умовах (ізоляції), курсів підготовки інструкторів з реінтеграції, а також по роботі із стресовими станами, пов'язаними з ізоляцією, проведення декомпресії (постізоляційної). На них покладається відповідальність за здійснення контролю за психоемоційним станом звільнених оборонців України під час проведення ними дебрифінгів (постізоляційних заходів) та процесу навчання ними особового складу за програмами курсів виживання в екстремальних умовах (ізоляції).

16. Психологічна підтримка членів сімей військовослужбовців (у тому числі зниклих безвісти та тих, які перебувають в умовах ізоляції (полоні, оточенні, заручниках) організовується та надається силами та засобами територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, які найближче до них розташовані. Фахівці, які працюють з членами сімей військовослужбовців (у тому числі зниклих безвісти та тих, які перебувають в умовах ізоляції (полоні, оточенні, заручниках), повинні пройти підготовку з питань роботи з членами сімей полонених та зниклих безвісти за програмами, сертифікованими Національним університетом оборони України.

17. Забороняється будь-яке зниження грошового забезпечення військовослужбовців залежно від їх походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, мови, політичних поглядів, релігійних переконань, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, роду і характеру занять, місця проживання.

18. Під час вступу до закладів освіти з метою об'єктивного вивчення рівня фізичної підготовки кандидатів перевірка та оцінка рівня їх фізичної підготовки проводиться з розподілом на групи за віком та статтю.
